

ראש חודש AS ראש השנה

The fact that **ראש השנה** encompasses **ראש חודש תשרי** creates two issues for the **תפילות** of **קדושת ברכה** of **ראש השנה**: 1) do we include a reference to **ראש חודש** as part of the **ברכה** of **ראש השנה** both in the paragraph of **ותתן לנו** and in the paragraph of **יעלה ויבוא** based on the rule: **שמונה עשרה**-we must refer to the special occasion of the day in **מאורע** of that day; and 2) do we include the details of the **קרבן מוסף** of **ראש חודש** in the **ברכה** of **ראש השנה** based on the rule: **ונשלמה פרים תפשינו**, may our words describing the sacrifices act as a substitute for the actual offering of the sacrifices. The **גמרא** deals with the first issue but not the second. It is not until the period of the **ראשונים** that we find any discussion concerning the second issue.

The following **משנה** provides an opinion that a reference to **ראש חודש** should be included as part of the **ברכה** of **קדושת היום** of **ראש השנה**:

משנה מסכת עירובין פרק ג' משנה ט'—רבי דוסא בן הרכינס אומר העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה אומר החליצנו ה' א—להינו את יום ראש חדש הזה אם היום אם למחר; ולמחר הוא אומר אם היום אם אמש, ולא הודו לו הכמים.

Translation: R. Dosa b. Harkinas ruled: the person who acts as congregational reader on the first day of Rosh Hashonah must say within Shemona Esrei: 'fortify us, O Lord our G-d, on this first day of the month, whether the first day of the month be today or tomorrow'. On the following day he says: 'fortify us etc. whether the first day of the month be today or yesterday'. The Sages, however, did not agree with him.

A later source, **מסכת סופרים**, provides for a similar practice:

מסכת סופרים פרק יט' הלכה ג'—בראש חדש ניסן צריך להזכיר, ראש ראשי חדשים הזה. ובראש השנה, ביום טוב מקרא קודש הזה, ובראש חדש הזה, וביום ראש השנה הזה, וביום תקע שופר הזכרון הזה.

Translation: On Rosh Chodesh Nissan, include in the concluding Bracha of the middle Bracha of Mussaf Shemona Esrei the words: First of the new months. And on Rosh Hashonah include in the concluding Bracha of the middle Bracha of Shemona Esrei the words: on this Yom Tov day of congregating and this Rosh Chodesh and this Rosh Hashonah and on this day of sounding the Shofar as a remembrance.

The **גמרא** in **מסכת עירובין** discusses the issue further:

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף מ' עמ' א'—רבי דוסא אומר העובר לפני התיבה כו'. אמר רבה: כי הוינן בי רב הונא, איבעיא לן: מהו להזכיר של ראש חדש בראש השנה? כיון דחלוקין במוספין אמרינן, או דילמא: זכרון אחד עולה לכאן ולכאן? אמר לן; תניתוה, רבי דוסא אומר: העובר לפני התיבה כו'. מאי לאו להזכיר? לא, להתנות. הכי נמי מסתברא, מדקתני בבבלי: וכן היה רבי דוסא עושה בראשי חדשים של כל השנה כולה, ולא הודו לו.

אי אמרת בשלמא להתנות, משום הכי לא הודו לו. אלא אי אמרת להזכיר, אמאי לא הודו לו? ואלא מאי, להתנות? למה לי לאיפלוגי בתרתי? צריכא, דאי אשמעינן ראש השנה הוה אמינא: בהא קאמרי רבנן דלא, משום דאתי לזלזולי ביה, אבל בראשי חדשים של כל השנה כולה, אימא מודו ליה לרבי דוסא. ואי אתמר בהא, בהא קאמר רבי דוסא, אבל בהך, אימא מודה להו לרבנן, צריכא . . . מאי הוה עלה? אמר רב הסדא: זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן. וכן אמר רבה: זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן.

Translation: R. Dosa ruled: the person who acts as congregational reader etc. Rabbah stated: When we were at R. Huna's we raised the following question: is it necessary to mention Rosh Chodesh in the prayers of Rosh Hashonah? Is it necessary to mention it because different Mussaf offerings were ordained for each of those two occasions or is one mention of Zichron (memorial) sufficient for both occasions? R. Huna replied: You have learnt it: R. Dosa ruled: the person who acts as congregational reader etc. Does not this disagreement apply to the mention of Rosh Chodesh? No; the disagreement might be centered on the conditional form of the prayer provided by R. Dosa. Logical reasoning also supports this view. For in a Baraita it was taught: And so R. Dosa acted on each Rosh Chodesh that was celebrated for two days throughout the year but the Sages did not agree with him. Now if you admit that their objection was to his conditional form of prayer, one can well understand why they did not agree with him; but if you maintain that their objection was to the mention of Rosh Chodesh, it may be asked: why did they not agree with him? What then are you suggesting; that their objection was to his conditional form of prayer? It could be retorted: but what purpose was served by expressing disagreement in the two cases? Both were necessary. For if we had been informed of their disagreement in the case of Rosh Hashonah only it might have been presumed that only in this case did the Rabbis maintain that no conditional form of prayer should be introduced because people might come to regard the first day with disrespect, but that in the case of Rosh Chodesh throughout the year, they, it might have been presumed, agree with R. Dosa. And if their disagreement with R. Dosa had been expressed in the latter case only, it might have been presumed that R. Dosa maintained his view only in that case but that in the other case he agrees with the Rabbis. Hence it is that both cases were necessary . . . What is the conclusion? R. Hisda replied: The mention of the word Zichron once suffices as a reference to both Rosh Hashonah and Rosh Chodesh. So also ruled Rabbah: The mention of the word Zichron once is sufficient to mark both occasions.

רש"י explains the last statement in the גמרא as follows:

רש"י מסכת עירובין דף מ' עמ' א' – זכרון אחד – את יום הזכרון הזה דרחמנא קרייה זכרון, דכתיב זכרון תרועה, ובראש חדש נמי כתיב והיו לכם לזכרון.

Translation: Say: Yom Ha'Zikaron, day of remembrance, because the Torah refers to both Rosh Hashonah and Rosh Chodesh as days of remembrance. Concerning Rosh Hashonah, the Torah provides: the sounding of the Shofar as a remembrance and concerning Rosh Chodesh, the Torah provides: and it should be a remembrance.

תוספות commenting on the excerpt raises the second issue; i.e. including the details of the ראש השנה on תפלת מוסף of קדושת היום of ברכה in ראש חודש of קרבן מוסף:

תוספות מסכת עירובין דף מ' עמ' א' – זכרון אחד עולה – דבראש השנה כתיב זכרון תרועה ובראש חדש כתיב בפרשת בהעלותך גבי הצוצרות והיו לכם לזכרון. פי' רשב"ם דאין צריך

להבין את התפלה

להזכיר מקראות של מוסף לא די"ט ולא דר"ח כדאמר רב חננא א"ר בשילהי ר"ה (ד' לה). כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך גבי מלכיות זכרונות ושופרות; ואם התחיל צריך לסיים. והא דתנן הפוחת לא יפחות משלש? היינו בהתחיל; והוא הדין נמי במקראות דקרבות ואם בא להזכיר מזכיר אף של ר"ח.

Translation: Concerning Rosh Hashonah the Torah provides: the sounding of the Shofar as a remembrance and concerning Rosh Chodesh the Torah provides in Parshas B'Ha'Aloscha concerning the sounding of the trumpets on Rosh Chodesh that it be as a remembrance, as well. The Rashbam explains that the Gemara is teaching us that it is not necessary to refer to the verses that describe the Mussaf offerings of either Rosh Hashonah or Rosh Chodesh. This is in accordance with the opinion of R. Chanina who said in the name of Rav in the last chapter of Maseches Rosh Hashonah (Daf 35a) that as long as the prayer leader says the words: and in Your Torah it is written, he does not have to recite specific verses whose themes are Malchiyos (kingship), Zichronos (remembrance) and Shofaros (the sounding of the Shofar). But if by chance he begins to recite verses, then he must recite the required number of verses for each Bracha. What about the ruling in the Mishna that the prayer leader should recite a minimum of three verses; one for each Bracha? That ruling only applies if he utters at least one verse, then he needs to recite at least one verse for each Bracha. In any event, the same rule would apply to reciting the verses that describe the Mussaf offering. Once he recites any verses that describe the Rosh Hashonah offerings, he must also recite the verses that describe the Rosh Chodesh offerings.

ור"ת מפרש דההיא דרב חננא דווקא במלכיות זכרונות ושופרות אבל דמוסף צריך להזכיר לעולם אבל דר"ח אין צריך כלל להזכיר דנפטר במה שאמר מלבד עולת החדש ומנחתה' והגיה במחזורו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם. ולר' יצחק אין נראה לחלק בין מלכיות זכרונות ושופרות למקראות דמוסף. ויש גאונים קדמונים שאין מניחין לומר ובראשי חדשיכם דלא ליתי לזלזולי במועדות ויו"ט ראשון של ר"ה דיאמרו יום שני עיקר כמו בראשי חדשים של כל השנה ואתי לממני מועדות מיום שני.² ואין נראה לר"י דבכולהו שמעתא ליכא דחש להאי זלזולא. ובערוך בערך חדש, איזה הוא חג שהחדש מתכסה בו? הוי אומר זה ר"ה פי' שאין אומר ובראשי חדשיכם לא בתפלה ולא בזולתה.

Translation: Rabbeinu Tam explained that R. Chanina's rule only applies to the verses that accompany the Brachos of Malchiyos, Zichronos and Shofaros but concerning the requirement to describe the Mussaf

1. ראש חודש that were offered on ראש השנה תורה describes the קרבנות of רבינו תם was able to suggest that solution because that is how the

במדבר פרק כט', ו- מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח ניחה אשה לה'.

2. Professor Ezra Fleischer in Chapter Two of his book: תפלה ומנהגי תפילה ארץ ישראלים בתקופת הגניזה: עמידת שלוש הרגלים הימים הנוראים in the article entitled: עמידת שלוש הרגלים הימים הנוראים in footnote 117 provides the following explanation:

ההשמטה העקבית של איזכור עניין ראש חודש בנוסחי העמידה של ראש שנים למרות ההגיון ולמרות ההלכה המובאת במסכת סופרים, כרוכה בודאי בעובדה שראש השנה נחוג גם בארץ ישראל, בכל התקופה המכוסה על ידי מקורות הגניזה, שני ימים, כמו בחוץ לארץ, ואם כי אי אפשר היה להעמיד את החג בשני ימים (כלומר בא' וב' תשרי) כראש חודש ממש, שמא ימעו לחשב את שאר ימות החודש מיום שני של חג.

Translation: The consistent omission of any reference to Rosh Chodesh in the wording of Shemona Esrei for Rosh Hashonah despite the logic of and the ruling in Maseches Sofrim is linked to the fact that Rosh Hashonah was celebrated in Eretz Yisroel during the period covered by the materials found in the Geniza, for two days, just as it was in the Diaspora. Since both days of Rosh Hashonah cannot be the first day of the month of Tisbri, there was concern that referring to Rosh Chodesh in the Shemona Esrei of Rosh Hashonah would cause some to err in calculating the day in the month on which the other holidays of Tisbri fall; i.e. Yom Kippur and Succos.

offerings in Mussaf Shemona Esrei, it is not enough to simply say: as described in the Torah. The only exception to the rule concerns describing the Mussaf offerings of Rosh Chodesh during Mussaf Shemona Esrei on Rosh Hashonah. Concerning that Shemona Esrei it is sufficient to describe the Rosh Chodesh offering that was brought on Rosh Hashonah as: *Milvad Olas Ha'Chodesh Oo'Minchasa*. Rabbeinu Tam amended the wording of his *Machzor* for Rosh Hashonah to also add: *Oo'Shenei S'Irim L'Chapeir Oo'Shenei Smidim K'Hilchasam*, two goat offering to provide forgiveness and the two daily offerings as is always required. On the other hand, Rabbi Yitzchok applied the same rule to both reciting the verses of the *Brachos* of *Malchiyos*, *Zichronos* and *Shofaros* and the verses that describe the Mussaf offerings; i.e. it was sufficient to just say: as described in the Torah, concerning both issues within *Mussaf Shemona Esrei* on Rosh Hashonah. Some early *Gaonim* prohibited any references to Rosh Chodesh on Rosh Hashonah so that noone would think less of either day of any holiday or consider the first day of Rosh Hashonah less significant than the other day. That might happen because they would say that the days of Rosh Hashonah are like the occasions during the year when we celebrate two days of Rosh Chodesh; i.e. that the first day of Rosh Hashonah is really the last day of the month of Elul and the second day of Rosh Hashonah is the authentic holiday of Rosh Hashonah. In addition some may err by calculating *Yom Kippur* and *Succos* based on the second day of Rosh Hashonah being the first day of *Tishrei*. The R'I did not consider that to be an issue because that concern was not expressed anywhere in the *Gemara*. In the book, the *Aruch*, a different reason was given as to why we need not refer to Rosh Chodesh during the Rosh Hashonah prayers. He wrote: which is the month in which the fact that it is Rosh Chodesh lies concealed? That is the month in which Rosh Hashonah falls. In other words, we do not refer to the day being Rosh Chodesh either in *Shemona Esrei* or in any of the *Piyuttim*.

The concern as to referring to the **קרבן מוסף** of **ראש חודש** on **ראש השנה** is based on the rule: **ונשלמה פרים תפשינו**; may our words describing the sacrifices act as a substitute for the actual bringing of the sacrifices. The rule is found in the **גמרא** but it is not expressed in that manner:

מסכת תענית עמ' כז' עמ' ב'—וישראל שבאותו משמר מתכנסין בעריהן וקורין במעשה בראשית. מנהגי מילי? אמר רבי יעקב בר אהא אמר רב אסי: אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (בראשית ט"ו) ויאמר ה' אלהים במה אדע כי אירשנה, אמר אברהם: רבוננו של עולם שמא ישראל חוטאין לפניך, אתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? אמר ליה: לאו. אמר לפניו: רבוננו של עולם, הודיעני, במה אירשנה? אמר ליה: (בראשית ט"ו) קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו'. אמר לפניו: רבוננו של עולם, תינה בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראין בהן לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם.

Translation: And the Israelites who were part of that Mishmar (the Israelites who lived in an area in which the Kohanim of that area were assigned to work in the Beit Hamikdash for a period of two weeks) would congregate in their cities and read from the Torah the portion on Creation. How do we know that? Rabbi Yaakov the son of Echab and Rabbi Yossi said: if not for the fact that Israelites congregated in their cities to read from the Torah while the Kohanim from that area were serving in the Beit Hamikdash, the

להבין את התפלה

heavens and the earth would not have remained standing, as the Torah describes (Genesis 15, 8): Abraham said to G-d: How do I know that there will be those who will inherit my beliefs? What did Abraham mean? Perhaps my children will sin and You will punish them as You did to the generation of the Flood and the generation of Dispersion. G-d responded: I will not. Abraham continued: Tell me, G-d, on account of what deed will I merit to have those who will inherit my beliefs? G-d answered: Take a heifer which is three years old and a goat which is three years old. Abraham continued: That is fine while the Beit Hamikdash stands. During that period, my children can obtain forgiveness by bringing a sacrifice. How will they gain forgiveness when the Beit Hamikdash is no longer standing? G-d responded: I have already prepared for them the text that describes the order of the offerings. Provided they read the text before Me, I will consider their reading as equal to their offering the sacrifices and I will forgive all their sins.

Today Ashkenazim follow the ruling of רבינו תם and the Sephardim follow the ruling of the ר"י. Two additional practices are described by the טור³:

טור אורה היים הלכות ראש השנה סימן תקצא' – כתב ר"ת שצריך להזכיר קרבנות המוספין בכל תפלות של מוסף שהן במקו' הקרבת המוספין ואין יוצאין במה שאומר ככתוב בתורתך ע"י משה עבדך אבל של ר"ח אין צריך להזכיר בר"ה שדי לו במה שאומר מלבד עולת החדש ומנחתה שבזה נכלל כל מוספי ר"ח העולות וכדי להזכיר גם השעיר שהוא הטאת יאמר ושני שעירין לכפר ושני תמידין כהלכתן. ושאר המפרשים לא פירשו כן אלא שיוצא ידי המוספין במה שאומר ככתוב בתורתך וכו' כי היכי שיוצא בו ידי מלכות זכרונות ושופרות. וכן נוהגין בספרד שא"א פסוקי הקרבנות אלא בשבת ור"ה דרגילי בהו ולא אתי למטעי אבל בשאר מועדים דלא רגילי בהו אתו למטעי לכך אין מזכיר אותם.

Translation: Rabbenu Tam wrote that it is necessary to refer to the Mussaf sacrifices on all occasions in which the Mussaf Shemona Esrei is being recited. That is because we recite the particulars of the offerings as a substitute for offering them. Therefore it is not sufficient to simply refer to the Mussaf offering and say: and so it is described in Your Torah. Nevertheless concerning the sacrifices of Rosh Chodesh that were offered on Rosh Hashona, you may abbreviate the description by saying: Milvad Olas Ha'Chodesh Oo'Minchasa. That phrase incorporates all the offerings brought on Rosh Chodesh except that a reference needs to be made to the goat offering which is a sin offering. We do that by saying: Oo'Shenei S'Irim L'Chapeir Oo'Shenei S'Midim K'Hilchosom. The other commentators did not follow Rabbeinu Tam's position. They held that it was sufficient to say: as written in Your Torah. They draw a comparison to the Brachos of Malchiyos, Zichronos and Shofaros in which it is sufficient to say: as written in Your Torah. In Spain they follow the practice of not referring at all to the verses that describe the sacrifices except on Shabbos and Rosh Chodesh because those occasions occur regularly and the prayer leader is expected to be familiar with the verses but concerning the holidays that come once a year, the prayer leader is not expected to be familiar with the words that describe the offering for those days. So it is not their practice to describe the Mussaf sacrifices on those days.

ובעל העיטור כתב כיון שאומר יום הזכרון הזה אצ"ל ראש חדש הזה שבכלל יום הזכרון הוא ואם בא לומר מוספי החודש והזכרון כולל אותם בכלל הזכרון ואומר את מוסף יום הזכרון

3. R. Jacob ben Asher was born in Cologne ca. 1269 and died in Toledo ca. 1343. In 1303 he fled with all of his family from Cologne to Barcelona. His main teacher was his father, R. Asher (Rosh), although R. Jacob also studied with his older brother, R. Yechiel. (Bar Ilan Digital Library)

הזה נעשה ונקריב לפניך כאמור ובחודש השביעי וגו' ובראשי חדשיכם ואצ"ל יום ראש חדש הזה ור"ע כתב שא"א רק מלבד עולת החודש ומנחתה ושני תמידין כהלכתן וגדולי מגנצא הנהיגו שאין להזכיר ר"ח כלל ואפילו מלבד עולת החודש ומנחתו אין לומר וכן פי' בערוך איזה חג שהחודש מתכסה בו שא"א ובראשי חדשיכם לא בתפלה ולא בזולתו פירוש לא במוסף ולא בבוקר כשקורין פרשת הקרבנות שיש מקומות שקורין בר"ח בבקר לאחר שקראו פרשת התמיד ובראשי חדשיכם כמו שאומרים בשבת וביום השבת וכ"כ קצת מהגאונים שאין לומר ובראשי חדשיכם שחרית בר"ה כי היכי דלא לזלזלו במועדות שאם יאמרו אותו בשני יאמרו שני עיקר כמו בשאר ראשי חדשים של כל השנה ואתו לממני מועדים משני אבל ה"ר יצחק בר"א כתב שיש לאומרו בשני כמו בראשון כמו שאומרים בשני ובחדש השביעי באחד לחדש ה"נ אמרי' ובראשי חדשיכם דהיינו ר"ח היינו אחד לחדש וארוני אבי הרא"ש ז"ל היה נוהג לומר במוסף פסוקי הקרבנות כמו ר"ח⁴.

Translation: The Ba'Al Ha'Itur wrote that since we say: Yom Ha'Zikarone Ha'Zeh, it is not necessary to refer to Rosh Chodesh since it is also described in the Torah as a Yom Ha'Zikarone. If he wants to refer to the sacrifices of Rosh Chodesh, he should have them in mind when he recites the word: Ha'Zikarone and he should say: Es Mussaf Yom Ha'Zikarone Ha'Zeh Na'Aseh V'Nakriv Lefanecha Ka'Amour Oo'V'Chodesh Ha'Shvii etc. Oo'V'Roshei Chodsheichem but he need not say: Yom Rosh Chodesh Ha'Zeh. And Rav Amrom wrote that it is sufficient to say: Milvad Olas Ha'Chodesh Oo'Minchasa Oo'Sheni Smidim K'Hilchason. The Sages of Mayence followed the practice of not referring to Rosh Chodesh and to not say the words: Milvad Olas Ha'Chodesh Oo'Minchaso. So too explained the Aruch: which is the holiday on which the fact that it is also Rosh Chodesh is kept concealed; i.e. that we omit the words: Oo'V'Roshei Chodsheichem during the prayer services and in the Piyuttim of that day; i.e. not during the Mussaf service nor during the recital of Korbanos (but there are places where they do recite the sacrifices of Rosh Chodesh while saying Korbanos on Rosh Hashonah just as they say Oo'V'Yom Ha'Shabbos, the sacrifices of Shabbos). So too several Gaonim wrote that it is not necessary to recite Oo'V'Roshei Chodsheichem while saying Korbanos on Rosh Hashonah. They provide the following reason: so that noone treat the first day of Rosh Hashonah with any less respect and consider the second day of Rosh Hashonah as the primary day of the holiday. Also out of concern that the setting of the dates of the other holidays of Tishrei, Yom Kippur and Succos, not be based on the second day of Rosh Hashonah being viewed as the first day of Tishrei. Nevertheless Rabbi Yitzchok, son of Rabbi Elazar, said that the paragraph that describes the sacrifices of Rosh Chodesh should be said on both days of Rosh Hashonah since we include the paragraph from the Torah that refers to Rosh Hashonah being the first day of Tishrei on both days of Rosh Hashonah (and noone disrespects the first day of Rosh Hashonah and noone makes a calculation error concerning Yom Kippur and Succos). My father, the Rosh, ז"ל, would recite the sacrifices of Rosh Chodesh during Mussaf Shemona Esrei on Rosh Hashonah.

4. The four practices that were being followed during the lifetime of the טור are as follows:

1. Recite an abbreviated description of the קרבנות of ראש חודש; i.e. מלבד עלת החדש;
2. Simply say: ראש חודש and describe neither the קרבנות of ראש השנה nor the קרבנות of ראש חודש;
3. Refer to the קרבנות of ראש השנה but not the קרבנות of ראש חודש;
4. Include the קרבנות of ראש השנה and the קרבנות of ראש חודש.